

МАТЕРІАЛИ

VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ

КОНФЕРЕНЦІЇ

22 ЛИСТОПАДА 2024 РІК • М. ЛЬВІВ, УКРАЇНА

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ ТА
ТЕОРЕТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В
КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ НАУКИ

ISBN 978-617-8440-37-4

DOI 10.62732/liga-ukr-22.11.2024

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

VII ВСЕУКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ ТА
ТЕОРЕТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В
КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ НАУКИ

 22 ЛИСТОПАДА 2024 РІК
 м. ЛЬВІВ, УКРАЇНА

УДК 082:001

Е 45

Голова оргкомітету: Коренюк І.О.

Верстка: Зрада С.І.

Дизайн: Бондаренко І.В.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Інституту науково-технічної інтеграції та співпраці. Протокол № 63 від 21.11.2024 року.

Конференцію зареєстровано Державною науковою установою «УкрІНТЕІ» в базі даних науково-технічних заходів України та інформаційному бюлетені «План проведення наукових, науково-технічних заходів в Україні» (Посвідчення №326 від 12.06.2024).

Матеріали конференції знаходяться у відкритому доступі на умовах ліцензії CC BY-SA 4.0 International.

Е 45

Експериментальні та теоретичні дослідження в контексті сучасної науки: матеріали VII Всеукраїнської студентської наукової конференції, м. Львів, 22 листопада, 2024 рік / ГО «Молодіжна наукова ліга». — Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2024. — 906 с.

ISBN 978-617-8440-37-4

DOI 10.62732/liga-ukr-22.11.2024

Викладено матеріали учасників VII Всеукраїнської мультидисциплінарної студентської наукової конференції «Експериментальні та теоретичні дослідження в контексті сучасної науки», яка відбулася 22 листопада 2024 року у місті Львів, Україна.

УДК 082:001

ISBN 978-617-8440-37-4

© Колектив учасників конференції, 2024

© ГО «Молодіжна наукова ліга», 2024

© ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2024

Вакуленко Назар Олександрович, здобувач вищої освіти юридичного факультету
Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна

ФОРМУЛА АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОМПРОМІСУ

Я вважаю, що корупція є однією з найгостріших перманентних проблем України, яка впливає на різні сфери суспільного життя: політику, економіку, державне управління та правосуддя. Це явище не лише підриває довіру громадян до влади, а й гальмує економічний розвиток та євроінтеграцію України. Незважаючи на реформи законодавства, створення антикорупційних органів та надання їм широкого кола повноважень, корупція продовжує породжувати нерівність, соціальну несправедливість та політичну нестабільність. Для виправлення цієї ситуації, законодавець повинен проводити якісні правові реформи, яких від нього так вимагають західні партнери та українське суспільство. Держава, також, повинна вміти пояснювати свої кроки, адже через підірвану довіру народу до влади, суспільство іноді бачить проблеми там, де їх немає.

За даними Transparency International, Україна отримала 36 балів зі 100 можливих в Індексі сприйняття корупції за 2023 рік. І хоча у порівнянні з 2013-м роком цей показник зріс на 11 балів, що, безумовно, свідчить про позитивну тенденцію, наша держава посідає 104 місце поміж 180 країн, поруч з Алжиром, Сербією та Ефіопією. Неабиякий внесок у розбудову антикорупційної системи зробили НАБУ і САП, які внаслідок розслідування безлічі корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень, повідомили про підозру 257 осіб та щодо 233 осіб передали справи до ВАКС з 1 січня по 31 грудня 2023 року [3].

Корупційні правопорушення також називають “білокомірцевими”. Як правило, більшість доказів у таких справах міститься в документах, а доведення вини вимагає їх ретельного пошуку, і комплексних, іноді тривалих, експертиз. Для зменшення навантаження та економії ресурсів сторін, у КПК передбачений інститут угоди зі слідством. Угода про визнання винуватості – це певна домовленість між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про те, що останній визнає себе винним у скоєнні інкримінованого йому правопорушення, натомість отримує легше, узгоджене сторонами покарання. Така угода повинна бути затверджена судом. У кримінально-процесуальному законі передбачена можливість укладення угод у провадженнях щодо особливо тяжких злочинів, віднесених до підслідності НАБУ. Однак, дискреція повноважень НАБУ в цьому випадку доволі обмежена, адже єдиною підставою для укладення угоди про визнання винуватості, є викриття підозрюваним чи обвинуваченим іншої особи у вчиненні злочину, віднесеного до підслідності НАБУ, якщо інформація щодо вчинення такою особою злочину буде підтверджена доказами. Законопроект №11340, який згодом був дорацьований та викладений під номерами 11340-1 та 11340-2, був покликаний надати більше можливостей сторонам для укладення такої угоди. Зокрема, у цьому проекті закону пропонувались зміни до ст. 469 КПК, зокрема доповнити її нормою, з якої впливало право прокурора та підозрюваного чи обвинуваченого укласти угоду про визнання вини за умови повного або часткового відшкодування підозрюваним або обвинуваченим завданого збитку або заподіяної шкоди [8].

У суспільства цей законопроект викликав хвилю обурень. В першу чергу з

критикою цієї ініціативи почали висловлюватись блогери, ЗМІ та інші лідери думок, зокрема народний депутат Ярослав Юрчишин та голова правління ГО «Центру протидії корупції» Віталій Шабунін. Основним наративом було те, що влада, нібито, хоче дозволити корупціонерам відкупитися від покарання. Однак, слід зауважити, що норма, яка передбачає укладення угоди про визнання винуватості є диспозитивною, а не імперативною. Тобто, прокурор, оцінюючи в сукупності всі обставини справи, сам вирішує, чи вигідно це державі та чи достатні зусилля підозрюваний чи обвинувачений доклав для цього.

Законопроект №11340 це частина вимог від ЄС до України на шляху до євроінтеграції, відображена у річному огляді Єврокомісії щодо України, випущеному в кінці 2023 року [1]. У цьому документі вказано на потребу України розробити відповідні зміни до законів, які би робили більш реалістичними угоди зі слідством. Для того, щоб сторони могли домовлятися ефективніше і частіше, перелік підстав для укладення угоди про визнання винуватості повинен бути розширений. Адже якщо підозрюваний чи обвинувачений діяв самостійно і не має можливості викрити інших осіб, то йому не залишається що запропонувати прокурору. А це, у свою чергу, посилює його спротив правосуддю, зокрема можливе зловживання процесуальними правами, що призводить до затягування провадження та закриття кримінального провадження у зв'язку із закінченням строків давності. Відповідно до ч. 4 ст. 469 КПК - угода про визнання винуватості може бути укладена щодо правопорушень, внаслідок яких шкода завдана лише державним чи суспільним інтересам [6]. Відповідно, законопроект логічно передбачає необхідність відшкодувати завдану шкоду.

Угода про визнання винуватості в жодному разі не звільняє особу від справедливого покарання, вона лише дає можливість зменшити строк позбавлення волі або застосувати покарання, не пов'язане із позбавленням волі. Після затвердження судом угоди та винесення вироку про винуватість особи у вчиненні корупційного чи пов'язаного з корупцією кримінального правопорушення, винна особа вноситься у "Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення" [2]. Хоча це внесення і не є покаранням у розуміння права, воно негативно впливає на репутацію та подальші перспективи працевлаштування особи. За такого розвитку подій забезпечується швидке, повне та неупереджене розслідування і судовий розгляд, а той, хто вчинив кримінальне правопорушення, буде притягнутий до відповідальності в міру своєї вини. Однак не варто забувати, що завданням кримінального провадження також є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень. Найкращим захистом від корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень, є запобігання їх вчиненню, а не усунення негативних наслідків від вже скоєних протиправних діянь. Одним з найкращих правових запобіжників є не тільки встановлення суворого покарання у вигляді позбавлення волі в Кримінальному Кодексі, що вже і так зроблено, а й реальне застосування санкцій відповідних норм. Законопроект №11340 передбачає погодження укладення угод у справах, віднесених до підслідності НАБУ. Залежно від тяжкості кримінального правопорушення, воно має бути погоджене із керівником САП або із його заступником [8]. Погодження рішень допомагає перевірити правильність і неупередженість рішень прокурора, а саме чи дійсно виконані усі необхідні умови для затвердження угоди та чи матиме позитивні наслідки таке затвердження, адже у справах "топ-корупціонерів" може чинитися шалений вплив на

особу, яка займається таким розслідуванням. А підозрюваний чи обвинувачений, у свою чергу, повинні обґрунтовано отримувати менші покарання, наприклад, якщо вони допомогли у розслідуванні інших кримінальних правопорушень, відшкодували збитки або ж іншим чином суттєво допомогли державі. Під “іншим чином допомогли державі” я маю на увазі діяння, які за певних обставин можуть продемонструвати підтримку України чи українського суспільства та бажання стати на шлях виправлення.

Цікавим є кейс колишнього Міністра захисту довкілля та природних ресурсів Миколи Злочевського. За результатами співпраці зі слідством, він сплатив 500 млн грн на допомогу ЗСУ для проєкту Армія Дронів і надав допомогу підрозділам ЗСУ у вигляді купівлі обладнання на загальну суму понад 160 млн грн, зрештою уклавши угоду про визнання винуватості із прокурором САП. За вироком суду Злочевському призначено узгоджене основне покарання у вигляді штрафу в розмірі 4000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [11]. Дискусійним є питання, чи достатнє покарання призначили экс-міністру за спробу підкупу керівників антикорупційних органів, однак, очевидним є те, що результатом такої співпраці стало посилення оборонних спроможностей держави під час ведення бойових дій на її території, коли кожна гривня, яка йде на допомогу ЗСУ, може врятувати чиєсь життя.

Підсумовуючи сказане вище, можна констатувати, що після Революції Гідності, Україна незворотно стала на шлях боротьби з корупцією. Цей нелегкий шлях триває вже більше 10 років і триватиме далі. В умовах воєнного стану, наша держава потребує ефективних і прозорих правових реформ, які мають допомагати втілювати євроінтеграційні процеси. Однією з найважливіших вимог західних партнерів на шляху до євроінтеграції є ефективна протидія корупції на усіх рівнях в державі. Держава, у свою чергу, повинна розбудовувати і забезпечувати необхідними ресурсами антикорупційні органи. Зокрема, розробляти та покращувати нормативно-правові акти, які б сприяли ефективним та швидким розслідуванням правопорушень. Інститут укладення угод про визнання винуватості сьогодні є одним з вирішальних чинників, які б допомогли здолати шалений рівень корупції всередині країни. І я переконаний, що ми побачимо ще багато інших законопроєктів та ініціатив, які допоможуть розвивати цей інститут.

Список використаних джерел:

1. European staff working document "Ukraine 2023 Report". URL: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/bb61ea6d-dda6-4117-9347a7191ecef3f_en?filename=SWD_2023_699%20Ukraine%20report.pdf (дата звернення: 21.10.2024).
2. Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення. URL: <https://corruptinfo.nazk.gov.ua/> (дата звернення: 21.10.2024).
3. Індекс сприйняття корупції. URL: <https://cpi.ti-ukraine.org/> (дата звернення: 19.10.2024).
4. Крапивін Є. Угода зі слідством: про що насправді ухвалений Верховною Радою законопроєкт 11340? URL: https://lb.ua/blog/yevgen_krapiyvin/625074_ugoda_zi_slidstvovom_pro_shcho_naspravdi.html (дата звернення: 22.10.2024).
5. Кримінальний Кодекс України: Закон України від 05 квітня 2001 р. 2341–III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 20.10.2024).
6. Кримінально-процесуальний Кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 р., № 4651–VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 20.10.2024).
7. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. 1700-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення: 20.10.2024).

8. Проект Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо підвищення ефективності укладення угод про визнання винуватості від 14 червня 2024р., № 11340. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/44421> (дата звернення: 21.10.2024).
9. Проект Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо підвищення ефективності укладення угод про визнання винуватості від 1 липня 2024р., № 11340-1. URL : <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/44515> (дата звернення: 18.10.2024).
10. Проект Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо підвищення ефективності укладення угод про визнання винуватості від 18 липня 2024р., №11340-2. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/44520> (дата звернення: 18.10.2024).
11. Слово і Діло: ВАКС оголосив вирок колишньому міністру екології Злочевському. 2023. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/08/02/novyna/pravo/vaks-oholosyv-vyrok-kolyshnomu-ministru-ekolohiyi-zlochevskomu> (дата звернення : 23.10.2024).